

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

ਪੱਤਰ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ

ਭੰਡਾਰੀ ਸੀ. ਜੇ. ਅਤੇ ਟੇਕ ਚੰਦ, ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ

ਚਿੰਟੇ ਅਤੇ ਕਰਤਾਰੇ - ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਨਰਿੰਜਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ

1952 ਦੇ ਪੱਤਰ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 16 (ਐਫ)

ਸੀਮਾ—ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ—ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦਾ ਨਿਯਮ—ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ- ਚਾਹੇ ਪਿਛਲੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ-ਸਮਾਂ, ਕਦੋਂ ਚੱਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ- ਇਸ ਬਾਰੇ ਸ਼ੱਕ- ਇਸ ਬਾਰੇ ਸ਼ੱਕ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ—ਇੰਡੀਅਨ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ (1872 ਦਾ 1) - ਧਾਰਾ 115—ਐਸਟੇਪਲ— ਕਦੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ- ਕੀ ਗਲਤ ਅਤੇ ਬੇਲੋੜੇ ਦਾਖਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। -

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਸੀਮਾ ਦਾ ਨਿਯਮ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਸੂਟ ਲਿਆਉਣ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬੇਸ਼ੱਕ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀਮਾ ਦੇ ਨਵੇਂ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਸਪੱਸ਼ਟ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇਸ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ। ਇਸ ਨੂੰ ਪਿਛਾਖੜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੀਮਾ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦਾ ਤੱਤ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਜੋਂ ਚੱਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਪਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। . ਜੇ ਕਿਰਿਆ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਕੋਈ ਸ਼ਰਤ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਰਿਆ ਦਾ ਕਾਰਨ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਅਤੇ ਸੀਮਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਚੱਲਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਬਾਰੇ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸੰਦੇਹ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਸੀਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮੁਦਈ ਜਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ।

ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਸਟੇਪਲ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਅਹੁਦਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਵੀਕਾਰ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ, ਪਰ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਉਦੋਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦਾਖਲਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਸਟੇਪਲ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ

ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਕਤ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਦਾਖਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਬਦਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਗਲਤ ਦਾਖਲੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਦਾਖਲਾ ਬੇਲੋੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਦਾਖਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿ ਦਾਖਲਾ ਗਲਤ ਜਾਂ ਗਲਤ ਸੀ।

ਅਬਦੁਲ ਕਾਦਿਰ ਸ਼ਾਹ ਬਨਾਮ ਸਿਰਾਜ-ਉਦ-ਦੀਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (1), ਗੁਲਾਬ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਭਈਆਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ (2), ਰਾਮ ਭਰੋਸੀ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਬਰਦੁਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (3), ਮੁਹੰਮਦ ਇਮਾਮ ਅਲੀ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਹੁਸੈਨ ਖਾਨ (4), ਬੁੱਧੂ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਉੱਤਮ ਚੰਦ ਅਤੇ ਹੋਰ (5), ਸੀਤਾ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਪੀਰ ਬਖਸ਼ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ (6), ਅਤੇ (ਚੌਧਰੀ) ਅਬਦੁਲ ਕਰੀਮ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਵੀ (ਚੌਧਰੀ) ਰਸ਼ੀਦੁਦੀਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (7) ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

ਮਾਣਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਕੇਸ਼ੋ ਰਾਮ ਪਾਸੀ ਵੱਲੋਂ 2006 ਦੇ ਆਰ.ਐਸ.ਏ. ਨੰਬਰ 227 ਵਿੱਚ 21 ਦਸੰਬਰ, 1951 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫਰਮਾਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਦਲੀਲ ਚੰਦ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਐਸ.ਐਲ. ਗੁਪਤਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਫੈਸਲਾ

ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ.- ਇਹ ਅਪੀਲ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ੁੱਧ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬੇਲੋੜੇ ਸਵੀਕਾਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ।

ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ 4 ਜੁਲਾਈ, 1899 ਨੂੰ, ਇੱਕ ਉਦਮੀ, ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਰਹਿਤ ਮਾਲਕ, ਨੇ 59 ਵਿੱਖੇ 10 ਬਿਸਵੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇੱਕ ਪਲਾਟ ਬਧਾਵਾ ਦੇ ਨਾਮ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲਾਗ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਦਮੀ ਦੇ ਜਮਾਂਦਾਰਾਂ ਨੇ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਦਮੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਜੱਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਤੀਜਾ ਹਿੱਸਾ ਬਧਵਾ ਨੂੰ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦਾ 2/3 ਜਮਾਂਬੰਦੀਆਂ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਨਾਲ ਝਗੜਾ ਖਤਮ ਹੋਇਆ ਜਾਪਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਆਖਰਕਾਰ ਇੱਕ ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਨੇ 16 ਅਪ੍ਰੈਲ 1914 ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਅਵਾਰਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਅਨੁਸਾਰ ਬਧਵਾ ਨੂੰ 15 ਵਿੱਖੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇਣੀ ਸੀ। ਸੰਪੱਤੀ ਤੁਰੰਤ ਅਤੇ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਨਿਵੇਕਲਾ ਮਾਲਕ ਬਣਨਾ ਸੀ। 25 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1914 ਨੂੰ ਕੌਂਸਲ ਆਫ਼ ਰੀਜੈਂਸੀ, ਕਲਸੀਆ ਦੁਆਰਾ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਮਾਂਦਰੂਆਂ ਨੇ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਿਸਦੇ ਉਹ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ ਪਰ ਜਦੋਂ ਬਧਵਾ ਦੀ ਸਾਲ 1943 ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਬਧਵਾ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਚਿੱਟੇ ਅਤੇ ਕਰਤਾਰੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਮਾਂਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਉੱਚੇ ਹੱਥਾਂ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਲਸੀਆ ਰਿਆਸਤ ਦੇ ਮਾਲ ਅਫਸਰਾਂ ਨੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ

ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜੋ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ 8 ਜੁਲਾਈ, 1944 ਨੂੰ, ਧੀਆਂ ਨੇ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇਕੱਲੇ ਜਮਾਂਦਰੂ ਹੀ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਧੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੱਕ ਜਾਂ ਹਿੱਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮਾਲ ਅਫਸਰਾਂ ਨੇ ਧੀਆਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ 19 ਅਪ੍ਰੈਲ 1946 ਨੂੰ 67 ਵਿੱਖੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇੰਤਕਾਲ ਧੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ, ਯਾਨੀ 23 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1946 ਨੂੰ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਦਮੀ ਦੁਆਰਾ ਸਾਲ 1899 ਵਿੱਚ ਬਧਵਾ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਗੈਰ-ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਧਵਾ ਇਸ ਦਾ ਪੂਰਾ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ, ਬੇਟੀਆਂ ਨੇ ਸਾਲ 1944 ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੈਪਸੂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। ਧੀਆਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸਨ ਅਤੇ 2005 ਦੇ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੰਬਰ 10 ਦੀ ਧਾਰਾ 52 ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਆਈਆਂ ਹਨ।

ਜਮਾਂਬੰਦੀਆਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮੁਢਲਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਪੀਲ ਅਧੀਨ ਹੁਕਮ ਪਾਸੀ, ਜੇ., ਦੁਆਰਾ 21 ਦਸੰਬਰ, 1951 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; 21 ਜਨਵਰੀ, 1952 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੇਸ ਅਪੀਲ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ; ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1952 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਧੀਆਂ ਨੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਪੈਪਸੂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ (9) ਅਤੇ ਧਾਰਾ (44) ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਅਧੀਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ 'ਤੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਟਿਆਲਾ ਨਿਆਂਇਕ ਫਰਮਾਨ 1999 ਦਾ ਨਿਯਮ (6) ਜੋ ਕਿ ਉਦੋਂ ਲਾਗੂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਜਮਾਂਦਰੂਆਂ ਨੇ ਧੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ, ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ:-

“(6) ਪਟਿਆਲਾ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਫਰਮਾਨ, 1999 ਦੀ ਧਾਰਾ (44) ਅਧੀਨ ਤਰਜੀਹੀ ਹਰ ਅਪੀਲ ਫੈਸਲੇ, ਡਿਕਰੀ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਅਪੀਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ ਦਾ, ਜੇਕਰ ਇਸਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯਮ (2) ਜਾਂ ਨਿਯਮ (5) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਵੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਮਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਖਰਚਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਫੈਸਲੇ, ਡਿਕਰੀ ਜਾਂ ਆਰਡਰ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਅਤੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਕੱਟੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।”

13 ਮਾਰਚ, 1952 ਨੂੰ, ਇਸ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ:-

"ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟਸ ਯੂਨੀਅਨ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੰਬਰ 10, 2005 ਦੀ ਧਾਰਾ 52 ਤਹਿਤ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪੀਲ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨ (1) ਤਹਿਤ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇ ਫੈਸਲੇ, ਫਰਮਾਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਬੈਂਚ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ, ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਚੰਗੇ ਕਾਰਨ ਲਈ, ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਲਈ ਹੋਰ ਸਮਾਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ; ਅਜਿਹੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਆਫ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਾਲ ਫੈਸਲੇ, ਫਰਮਾਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਪੀ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਬਾਰੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜੱਜ ਨੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਅਪੀਲ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ। ਜੱਜ ਤੋਂ ਇਸ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਏ ਗਏ ਸਮੇਂ (ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਸਮੇਤ ਜਿਸ 'ਤੇ ਜੱਜ ਨੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ) ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।"

ਜਮਾਂਦਰੂਆਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਗਣਨਾ ਉਸ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ 60 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦਾਇਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ ਜੋ ਫੈਸਲੇ, ਡਿਕਰੀ ਜਾਂ ਆਰਡਰ ਅਤੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਖਰਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਖਰਚਿਆ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਬੇਅਸਰ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਧੀਆਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ 13 ਮਾਰਚ, 1952 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਵੇਂ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਠੀਕ ਹੈ।

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਪਹਿਲਾ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਉਸ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਵੇਲੇ ਲਾਗੂ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਜੋ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1952 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ. ਇਹ ਕਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਸੀਮਾ ਦਾ ਨਿਯਮ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਲਿਆਉਣ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, *ਅਬਦੁਲ ਕਾਦਿਰ ਸ਼ਾਹ ਬਨਾਮ ਸਿਰਾਜ-ਉਦ-ਦੀਨ ਅਤੇ ਹੋਰ* (1)। ਇਹ ਬੇਸ਼ੱਕ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀਮਾ ਦੇ ਨਵੇਂ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਸਪੱਸ਼ਟ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇਸ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ। ਇਸ ਨੂੰ ਪਿਛਾਖੜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ

ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 13 ਮਾਰਚ, 1952 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਏ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਪਿਛਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਲਈ ਲਾਗੂ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਫੋਰਸ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ 1952 ਨੂੰ ਜੋ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਹਾਅ ਨਾਲ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਇਹ ਸੀਮਾ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦਾ ਤੱਤ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਜੋਂ ਚੱਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕਿਰਿਆ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਕੋਈ ਸ਼ਰਤ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਰਿਆ ਦਾ ਕਾਰਨ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਅਤੇ ਸੀਮਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਚੱਲਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ।

ਹੁਣ ਸਿੱਖਿਅਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ 21 ਦਸੰਬਰ 1951 ਨੂੰ ਧੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੁਕਮ ਸੁਣਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪਰ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਪੀਲ ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਦੇ ਨਾਲ ਅਪੀਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ, ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਪੇਸ਼ ਕਰੇ ਕਿ ਕੇਸ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰੋ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਧੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹਨ, ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਮੁੱਢਲੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ 1952 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਅਪੀਲ ਲਈ ਯੋਗ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਹੀ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਜੇ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਹ ਲਗਭਗ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਕਾਰਨ ਸੀ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਤਮ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੰਮ ਪੱਖਪਾਤ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਬਾਰੇ ਸ਼ੱਕ ਹੋਵੇ ਜਦੋਂ ਸੀਮਾ ਰਿਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਮੁਦਈ ਜਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ।

ਖੂਬੀਆਂ 'ਤੇ ਜਮਾਂਬੰਦੀਆਂ ਕੋਲ ਖੜ੍ਹਨ ਲਈ ਕੋਈ ਲੱਤ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ। ਇਹ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਪਰਛਾਵੇਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਦਮੀ ਦੀ ਸੀ, ਕਿ ਇਹ ਜਾਇਦਾਦ ਮੁਦਈਆਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਪੁਰਸ਼ ਸੀ, ਜੋ ਉਦਮੀ ਦੇ ਜਮਾਂਦਰੂ ਸਨ, ਜੋ ਉਦਮੀ ਕੋਲ ਸੀ। ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਜੋ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਕਿ ਉਸਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿਖਲਾਗ ਪੁੱਤਰ ਬਧਾਵੇ ਨੂੰ ਤੋਹਫ਼ੇ ਵਜੋਂ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਕਿ ਬਧਵਾ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਪੂਰਨ ਅਤੇ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਬਧਵਾ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਬਧਵਾ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਮੁਦਈ ਜੋ ਉਦਮੀ ਦੇ ਜਮਾਂਦਰੂ ਹਨ, ਉਹ ਬਧਵਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਅਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਧਵਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ

ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੁਝ ਦਾਖਲਿਆਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਬਧਵਾ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਦੁਆਰਾ 8 ਜੁਲਾਈ, 1944 ਨੂੰ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਰਜ਼ੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲਦੀ ਹੈ:-

"ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ. ਬਧਵਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਚਿੱਟੇ ਅਤੇ ਕਰਤਾਰੇ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਬਾਬਰ ਦੇ ਮੇਸਰਸ ਦੇਸ ਰਾਜ ਅਤੇ ਮਾਂਗਈ, ਜੱਟਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਾਰੇ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਦਾਨੀ ਦੇ ਜਮਾਂਦਰੂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਮਰਿਆਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਦੇਸ ਰਾਜ ਅਤੇ ਮਾਂਗਈ ਦੇ ਹੱਕ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੇਸ ਰਾਜ ਅਤੇ ਮਾਂਗਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਤਿਆਗ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸਾਡੇ ਪਿਤਾ ਬਧਵਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਸਾਡਾ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਉਪਰੋਕਤ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਦੇਸ ਰਾਜ, ਆਦਿ ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਹੱਕ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ, ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਉਪਰੋਕਤ ਇਤਰਾਜ਼ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਰੂਮ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।"

ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਧੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਦਮੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਰੀਤੀ -ਰਿਵਾਜ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਕਿ ਧੀਆਂ ਦਾ ਉਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਈ ਇੱਛਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਸਟਾਪੇਲ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਉਹ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਖਲੇ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਉਦੋਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦਾਖਲਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸਟਾਪੇਲ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਕਤ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਦਾਖਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਬਦਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਗਲਤ ਦਾਖਲੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਗੁਲਾਬ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਭਈਆ ਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ (1), ਰਾਮ ਭਰੋਸੀ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਬਹਾਦੁਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (2), ਮੁਹੰਮਦ ਇਮਾਮ ਅਲੀ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਹੁਸੈਨ ਖਾਨ (3), ਬੁੱਧੂ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਉੱਤਮ ਚੰਦ ਅਤੇ ਹੋਰ (4), ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਦਾਖਲਾ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਦਾਖਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਉਸੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਸੀਤਾ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਪੀਰ ਬਖਸ਼ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (5), ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਦਾਖਲਾ ਗਲਤ ਜਾਂ ਗਲਤ ਸੀ (ਚੈਂਪਰੀ) ਅਬਦੁਲ ਕਰੀਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ (ਚੈਂਪਰੀ) ਰਾਸ਼ਿਦ-ਉ-ਦੀਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (6)।

ਉਹ ਦਾਖਲਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਜਮਾਂਦਰੂ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਤੱਥ ਦਾ ਬਿਆਨ ਜਾਂ ਰਿਆਇਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿੱਟਾ ਸੀ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਇੱਕ ਦਾਖਲਾ ਸੀ; ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਲੋੜਾ ਸੀ; ਧੀਆਂ ਦੀ ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨਾ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਇਹ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ; ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਮਾਮੂਲੀ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਕਿਸੇ ਲਾਭ ਨੂੰ

ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਦਾਖਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦਾਖਲਾ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਜਾਂ ਸ਼ੁੱਧਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦਾਖਲਾ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਰਿਆਇਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਧੀਆਂ ਨੇ ਸਮਝੌਤਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਰਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਸਮਝੌਤਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸ਼ਰਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਸਨ।

ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਠੀਕ ਹੈ, ਕਿ ਮੁਦਈਆਂ, ਜੋ ਉਦਮੀ ਦੇ ਜਮਾਂਦਰੂ ਹਨ, ਦਾ ਬਧਵਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੱਕ ਜਾਂ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿ ਧੀਆਂ ਦਾ ਦਾਖਲਾ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਹੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ 'ਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਾਂਗਾ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਾਂਗਾ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਖਾਰਜ ਕਰਾਂਗਾ।

ਟੇਕ ਚੰਦ, ਜੇ.- ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

(1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1937 ਲਾਹ. 9

(1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ., 1929 ਨਾਗ. 343 "

(2) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1948 ਅਊਧ. 125

(3) ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. 26 ਕੈਲ. 81.

(4) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1928 ਲਾਹ. 726, 728

(5) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1931 ਲਾਹ. 6

(6) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1931 ਅਊਧ. 246.

(1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1937 ਲਾਹ. 9

(1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ., 1929 ਨਾਗ. 343 "

(2) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1948 ਅਊਧ. 125

(3) ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. 26 ਕੈਲ. 81.

(4) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1928 ਲਾਹ. 726, 728

(5) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1931 ਲਾਹ. 6

(6) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1931 ਅਊਧ. 246.

Atul Sharma

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ

ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਕ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।